

FOTO: CAMILLA KRAMER / SEGES

Faktaark

ØKOLOGI-REGLER OM NATURPLEJE

Naturpleje med økologiske dyr på økologiske arealer adskiller sig ikke fra de generelle regler for dyrehold på naturarealer. Når der opstår problemer, er det, fordi der er en blanding af økologiske og ikke-økologiske dyr – en blanding af økologiske og ikke-økologiske arealer – eller begge dele. I de tilfælde er der stor risiko for at komme i klemme, fordi økologireglerne omfatter en række krav og betingelser til at adskille den økologiske produktion fra den konventionelle.

UNDGÅ FALDGRUBERNE

STOP

- Økologiske og ikke-økologiske dyr må aldrig samgræsse (gå i samme fold) på økologiske arealer.
- Økologiske og ikke-økologiske arealer må aldrig samhegnes.

PAS PÅ

- Økologiske dyr kan afgræsse "ikke-økologiske" naturarealer, hvis driften af arealerne kan sidestilles med økologisk og arealerne indberettes til Natur-Erhvervstyrelsen.
- Ikke-økologiske dyr kan afgræsse økologiske arealer, hvis ejeren af dyrene kan opfylde de særlige betingelser (se nedenfor) og underskriver "**Erklæring fra ejer af ikke-økologiske dyr**".
- Økologiske og ikke-økologiske dyr kan samgræsse (gå i samme fold) på ikke-økologiske fælles græsningsarealer – offentligt ejede eller ejede af et græsningslaug f.eks. offentlige strandenge.

KØR

- Økologiske dyr på økologiske arealer.

FOTO: CAMILLA KRAMER / SEGES

ØKOLOGISKE DYR PÅ IKKE-ØKOLOGISKE NATURAREALER

Inden naturarealer kan afgræsses af økologiske dyr, skal de indberettes til NaturErhvervstyrelsen, og den økologiske landmand skal enten eje, forpagte eller leje en græsningsret på arealerne.

Det skal dokumenteres, at der ikke har været brugt plantebeskyttelsesmidler eller handelsgødning på arealet i en forudgående periode. Dokumentationen kan enten være en miljøaftale-/program eller en erklæring fra en offentlig myndighed. Der skal søges dispensation til nedsat omlægningstid, så arealerne er omfattet af økologikontrollen minimum i den periode, hvor dyrene opholder sig på dem.

Ansøgning om dispensation til nedsat omlægningstid

Anmeldelsen skal sendes til NaturErhvervstyrelsen i god tid, inden arealerne skal afgræsses. Hvis man ikke har fået afslag eller er blevet kontaktet af NaturErhvervstyrelsen indenfor 21 dage, efter de har modtaget anmeldelsen, så betyder det, at man har fået en dispensation og kan sætte økologiske dyr ud på arealerne.

Der er flere muligheder for at få nedsat omlægningstid, men der skal altid være en dokumentation for, at det ikke er tilladt at bruge plantebeskyttelsesmidler eller handelsgødning. Enten i et officielt program (miljøaftale, fredning eller lignende) eller en erklæring fra en offentlig myndighed. Skemaet "**Anmeldelse af nedsat omlægningstid for økologisk jordbrug**" skal udfyldes.

Nedsat omlægningstid for naturarealer – 3 års-reglen

Et ikke økologisk naturareal kan efter indberetningen til NaturErhvervstyrelsen opnå status som et økologisk areal med det samme, hvis en offentlig myndighed har ansvar for

driften og erklærer, at der i en periode på mindst 3 år ikke har været sprøjtet eller gødet med handelsgødning.

Eksempler på marker, som kan få nedsat omlægningstid efter 3 års-reglen, er:

1. marker, der tilhører Naturstyrelsen og bliver drevet under deres Naturplejestrategi
2. marker/arealer der er fredet, og fredningskendelsen forbyder brug af plantebeskyttelsesmidler og handelsgødning.

Har dyrene adgang til ly og læ i skovarealer, skal skovarealerne også registreres som økologiske på samme måde som andre naturarealer.

Nedsat omlægningstid for marker under et miljøprogram

Det er muligt at få nedsat omlægningstid i den periode, hvor aftalen for det officielle program løber, så omlægningsdatoen tidligst kan sættes tilbage til det tidspunkt, hvor den pågældende aftale trådte i kraft.

Et officielt program, der indebærer, at marken ikke har været sprøjtet eller gødet med handelsgødning, kan f.eks. være marker, der er omfattet af tilsagn om miljøvenlig drift, herunder Miljøvenlige Jordbrugsforanstaltninger (MV-tilsagn), tilsagn til 20-årig udtagning eller tilskudsordningen for pleje af græs- og naturarealer.

IKKE-ØKOLOGISKE DYR PÅ ØKOLOGISKE NATURAREALER

Afgræsning med konventionelle dyr på autoriserede økologiske arealer kan være en udfordring, fordi økologireglerne stiller en række krav og betingelser, til den/de bedrifter dyrene kommer fra. Samgræsning, hvor økologiske og konventi-

onelle dyr går i samme indhegning på økologiske arealer, er ikke tilladt, og der er ingen dispensationsmuligheder!

Dyr fra ikke-økologiske bedrifter kan afgræsse økologiske arealer i en begrænset periode på op til 180 dage hvert år. Skemaet **"Dokumentation ved afgræsning med ikke-økologiske dyr på økologisk bedrift"** skal udfyldes og opbevares på bedriften som dokumentationen for afgræsningsperioden. Skemaet **"Erklæring fra ejer af ikke-økologiske dyr"** skal ligeledes udfyldes og underskrives af ejeren af de ikke-økologiske dyr. Begge skemaer fremvises ved kontrol. Den konventionelle bedrift, dyrene kommer fra, skal medvirke til fremme af natur og miljø ved at opfylde mindst en af følgende betingelser:

- Drive arealer ekstensivt. Det kan dokumenteres med en gødningsplan, hvor det fremgår, at der på bedriften enten i gennemsnit maksimalt tilføres 140 kg total N pr. ha harmoniareal i indeværende planperiode eller, at N-tilførslen til en eller flere marker maksimalt udgør 75 pct. af N-kvoten.
- Den landbrugsrelaterede produktionen på bedriften overstiger ikke 10 DE, har en husdyrtæthed mindre end 1 DE/ha og modtager højst 25 tons organisk gødning inden for en planperiode (dvs. har ikke pligt til at være tilmeldt Register for Gødningsregnskab).
- Driver ikke en jordbrugsrelateret produktion.
- Bedriften modtager støtte under mindst én af ordningerne under Landdistriktsprogrammerne for 2000-2006, 2007-2013 eller 2014-2020. Det kan være alle typer ordninger om tilskud til beplantning, friluftsliv og vådområder. Der findes en komplet liste i erklæringen.

OMLÆGNINGSTID FOR AREALER OG DYR

TABEL 1 Generel omlægningstid for græsmarker på bedriften ved afgræsning og slæt (omdrifts-/kløvergræs, permanent græs, naturarealer m.v.)

De første 12 måneder (1. omlægningsår)	12-24 måneder (2. omlægningsår)	Efter 24 måneder (økologisk)
Græs fra førsteårs marker kan indgå med 20 pct. af den samlede foderrationen (pr. dyr pr. år) til bedriftens egne dyr.*	Græs fra andetårs marker (omlægningsfoder) kan udgøre 100 pct. af foderrationen til egne dyr på bedriften. Arealerne kan afgræsses af egne dyr.	Græs der høstes/afgræsses mere end 24 måneder fra omlægningens start er fuldt økologisk.
Arealerne kan afgræsses i en periode, der svarer til 20 pct. af det enkelte dyrs samlede foderrationen pr. år (op til ca. 70 dage.*	Andetårs foder (omlægningsfoder) kan udgøre 30 pct. af foderrationen til dyr på andre bedrifter.	

* Leverandører af kreaturer til Friland må ikke afgræsse omdrifts græsmarker i første omlægningsår jf. Brancheaftale for økologiske kreaturer.

TABEL 2 Generel omlægningstid for kreaturer til slagt som økologiske

Kalve født i en økologisk besætning	Dyr i besætninger, der omlægges til økologi, eller avlsdyr (kvier/avlstyre), som indkøbes til en økologisk besætning.**
Kan slagtes som økologiske.	Kan slagtes som økologiske, når de har levet mindst 12 måneder og mindst ¾ af deres liv som økologisk.

** Konventionelle dyr til kødproduktion må ikke indkøbes til en økologisk besætning.

Tommelfingerregel

Beregning af alder for slagtning som økologisk dyr (dog altid mindst 12 måneder):

$$[\text{Dyrets alder på omlægningsdatoen}] \times 4 = [\text{Dyrets alder, hvor det kan slagtes som økologisk}]$$

FOTO: CAMILLA KRAMER / SEGES

DEFINITIONER

Økologi/økologisk:

Bedrifter, dyr og/eller arealer, som er autoriseret og kontrolleret af NaturErhvervstyrelsens økologikontrol.

Omlægningsdato:

Den dato, hvor fra dyr/arealer skifter til økologisk drift og opfylder de økologiske regler, samt hvor en økologisk autoriseret landmand har fuld rådighed over dyr/arealer. Ved leje af græsningsret sidestilles foderet fra markerne med foder fra forpagtede eller ejede arealer i forhold til omlægningstiden i tabel 1.

Omlægningstid for dyr:

Den periode, der går fra omlægningsdatoen, til dyrene (kødet) kan sælges som økologiske.

Omlægningstid for arealer:

Den periode, der går fra omlægningsdatoen, til afgrøder fra arealerne kan sælges som økologisk eller bruges som foder til økologiske dyr.

FIND SKEMAER OG BLANKETTER

Dokumentation ved afgræsning med ikke-økologiske dyr på økologisk bedrift

Erklæring fra ejer af ikke-økologiske dyr

Blanketterne findes på:

www.naturerhverv.dk/tvaergaende/oekologi/jordbrugsbedrifter/skemaer-og-blanketter/ under fanen "Husdyravl"

Anmeldelse af nedsat omlægningstid for økologisk jordbrug

Blanketten findes på:

www.naturerhverv.dk/tvaergaende/oekologi/jordbrugsbedrifter/skemaer-og-blanketter/ under fanen "Planteavl"

KONTAKT

Birgit Ingvorsen, landskonsulent
SEGES Økologi
bii@seges.dk
D +45 8740 5493